

बागमती गाउँपालिका, मकवानपुर

बागमती राजपत्र

खण्ड: ९

संख्या: ७

मिति: २०८२।०४।०५

भाग - १

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (१) बमोजिम बागमती गाउँपालिका, मकवानपुरको गाउँ कार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिएको बमोजिमको ऐन सोही दफाको उपदफा (३) बमोजिम सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

बागमती गाउँपालिकाको सामाजिक संस्था दर्ता ऐन, २०८२

प्रस्तावना: संघ र संस्था खोल्ने नागरिक स्वतन्त्रतालाई सुनिश्चित गरी गैरसरकारी क्षेत्रमा स्थापना हुने सामाजिक तथा नागरिक समाजका संस्थाहरूलाई सामाजिक सेवा, पर्यावरणीय तथा नागरिक अधिकार संरक्षण तथा सामाजिक विकासमा संलग्न गराउन त्यस्ता संस्थाहरूको स्थापना, दर्ता र व्यवस्थापनको नियमन गर्न, त्यस्ता संस्थाहरूले सम्पादन गर्ने काम कारवाहीलाई जवाफदेही र पारदर्शी बनाउन र सामाजिक संस्थाको दीगोपना सुनिश्चित गरी राष्ट्रिय विकास र समृद्धिको मूल प्रवाहमा त्यस्ता संस्थाको भूमिका प्रवर्द्धन गर्न सामाजिक तथा नागरिक संस्था दर्ता तथा संचालन सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बान्छनीय भएकोले बागमती गाउँपालिकाको गाउँ सभाले नेपालको संविधानको धारा २२६ बमोजिम स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ११ को उपदफा ४ (ठ) अनुसार स्थानीय तहलाई प्राप्त स्थानीय स्तरमा समाज कल्याण सम्बन्धी संघ संस्थाको दर्ता, नवीकरण तथा नियमन सम्बन्धी अधिकारको प्रयोग गरी यो ऐन बनाइएको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- (१) यस ऐनको नाम “बागमती गाउँपालिका सामाजिक संस्था दर्ता ऐन, २०८२” रहेको छ ।
- (२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२.परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,

- (क) “अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था” भन्नाले नेपाल बाहिर कुनै देशमा सो देशको कानून बमोजिम दर्ता भई नेपाल सरकारले तोकेको निकायबाट स्वीकृति लिई नेपालमा कार्यरत विदेशी संस्था सम्झनु पर्छ र सो शब्दले संयुक्त राष्ट्र संघका महासभामा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाका रूपमा प्रयविक्षकका हैसियत प्राप्त संस्थालाई समेत जनाउनेछ।
- (ख) “कार्यकारी समिति” भन्नाले संस्थाका कार्यकारी समितिलाई सम्झनु पर्छ र सो शब्दले तदर्थ समिति समेतलाई जनाउँछ।
- (ग) “विधान” भन्नाले संस्थाको विधान सम्झनु पर्दछ।
- (घ) “नियमावली” भन्नाले संस्थाको नियमावली सम्झनु पर्दछ।
- (ङ) “सदस्य” भन्नाले संस्थाका साधारण सदस्य, आजीवन सदस्य, मानार्थ सदस्य वा अन्य कुनै किसिमको सदस्य सम्झनु पर्दछ।
- (च) “संस्था” भन्नाले कुनै सामाजिक, साहित्यिक, सांस्कृतिक, वैज्ञानिक, कल्याणकारी, धार्मिक, शैक्षिक, व्यावसायिक वैद्विक, अनुसन्धानमूलक, शारीरिक, परोपकारी काम गर्ने वा कुनै पेशागत हक हित संरक्षण गर्ने, सामुदायिक विकास गर्ने, पर्यावरण संरक्षण गर्ने वा कुनै अधिकार, सुशासन वा सामाजिक न्यायका पैरवी गर्ने उद्देश्यले स्थापना हुने कुनै सघ, संस्था, क्लव (युवा, बाल), समूह, संजाल, परिषद्, संगठन, समिति, मञ्च, केन्द्र, फाउण्डेशन आदि जुनसुकै नाम दिइएको संस्था सम्झनु पर्छ।
- (छ) “साधारण सभा” भन्नाले दफा १५ बमोजिमको संस्थाको साधारण सभा सम्झनु पर्दछ।
- (ज) “दर्ता अधिकारी” भन्नाले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ।
- (झ) “तोकिएको वा तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम भन्ने सम्झनु पर्दछ।
- (ञ) “गाउँपालिका” भन्नाले बागमती गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्दछ।
- (ट) “गाउँ कार्यपालिका” भन्नाले बागमती गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ।
- (ठ) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले बागमती गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ।

परिच्छेद २

संस्थाको स्थापना, दर्ता तथा सञ्चालन

३. संस्था स्थापना गर्ने नागरिक स्वतन्त्रता:

- (१) प्रत्येक नागरिकलाई यस ऐन वा प्रचलित कानूनको अधीनमा रहि बागमती गाउँपालिकालाई कार्यक्षेत्र बनाई सामाजिक संघ संस्था खोल्ने, स्थापना गर्ने र सञ्चालन गर्ने स्वतन्त्रता हुनेछ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिमको स्वतन्त्रता प्रयोग गर्दा नागरिकले यस ऐन वा प्रचलित कानून बमोजिमको सुविधा, सहूलियत र छुट प्रयोग गर्न सक्ने र कर्तव्यको पालना तथा दायित्व निर्वाह गर्नुपर्नेछ।
- (३) बागमती गाउँपालिका क्षेत्रभन्दा बाहिर वा अन्य जिल्लामा कार्यक्षेत्र विस्तार गर्नुपर्ने भएमा सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट स्वीकृति लिनुका साथै आवश्यक अन्य प्रक्रिया पूरा गर्नुपर्ने छ।

४. संस्थाको सदस्यता प्राप्त गर्ने:

संस्थाको कार्यक्षेत्र भित्र बसोबास गर्ने प्रत्येक योग्य नागरिकलाई यस ऐनको अधीनमा रहि संस्थाको सदस्यता प्राप्त गर्ने, ती संस्थाका सम्बन्धमा प्रचार प्रसार गर्ने, त्यस्तो संस्थाको सदस्यता अन्य योग्य नागरिकलाई वितरण गर्ने वा त्यस्तो संस्थाको संचालनको प्रयोजनका लागि कानून प्रमोजिम कुनै स्रोत वा रकम संकलन गर्न स्वतन्त्रता हुनेछ।

५. संस्था दर्ता गराउनु पर्ने:

- (१) दफा ३ बमोजिम संस्था खोल्न वा स्थापना गर्न चाहने कुनै सात वा सो भन्दा बढी नेपाली नागरिकले त्यस्तो संस्था दर्ता अधिकारी समक्ष दर्ता गराउनु पर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम दर्ता अधिकारीबाट संस्था दर्ता भएमा संस्था स्थापना भएको वा खोलिएको मानिनेछ।

६. संस्था दर्ता गराउन निवेदन दिने:

- (१) संस्था खोल्न वा स्थापना गर्न चाहने नेपाली नागरिकले देहायको विवरण सहित संस्था दर्ता गर्नको लागि दर्ता अधिकारी समक्ष तोकिएको ढाँचामा निवेदन दिनुपर्नेछ:
- (क) संस्थाको नाम,
 - (ख) संस्थाको प्रमुख उद्देश्य,
 - (ग) संस्थाको कार्यक्षेत्र,
 - (घ) संस्थाको आय स्रोत,
 - (ङ) संस्थाको कार्यालय रहने ठेगाना,
 - (च) संस्था दर्ता गराउनको लागि तदर्थ समिति गठन भएको वा नभएको विवरण,
 - (छ) तदर्थ समिति गठन भएको भए त्यस्तो समितिको पदाधिकारीको नामावली,
- (२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिदा देहायका कागजात संलग्न गर्नु पर्नेछ,
- (क) संस्थाको प्रस्तावित विधानको दुई प्रति,
 - (ख) संस्था स्थापना गर्न चाहने नेपाली नागरिकको नागरिकताको प्रमाणपत्र, नावालिग भए नेपाली नागरिक भएको प्रमाणित गर्ने कुनै परिचयपत्र वा राष्ट्रिय परिचयपत्रको फोटोकपी,
 - (ग) संस्थाको पहिचान जनाउने कुनै चिन्ह भए त्यसको नमूना,

- (घ) संस्था स्थापना गर्न चाहने नेपाली नागरिकले प्रचलित कानून बमोजिम कालो सूचीमा नपरेका र अधिल्लो आर्थिक वर्षसम्म कानून बमोजिम चुक्ता गर्नुपर्ने कर बाँकी नरहेको लिखित स्वघोषणा
- (ङ) तदर्थ समितिको पदाधिकारीको लिखित मञ्जुरी र एक एक प्रति फोटो
- (३) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त भएको निवेदनको सम्बन्धमा दर्ता अधिकारीले आवश्यक अध्ययन र जाँचबुझ गरी संस्था दर्ता गर्न उचित ठानेमा दर्ता गर्न सकिने वा दर्ता गर्न नसकिने भए सोको निर्णय गरी निवेदकलाई कारण सहित लिखित रूपमा जानकारी गराउनु पर्नेछ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम अध्ययन वा जाँचबुझ गर्दा प्रस्तावित संस्थाको उद्देश्य वा काम कारवाहीको सम्बन्धमा कुनै कुरा स्पष्ट गर्न आवश्यक भएमा दर्ता अधिकारीले सम्बन्धित निवेदकलाई आग्रह गर्न वा थप कागजात माग गर्न सक्नेछ र त्यसरी थप कागजात माग भएकोमा सम्बन्धित व्यक्तिले त्यस्ता कुरा स्पष्ट गर्नु वा माग बमोजिमको कागजात उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।
- (५) उपदफा (३) बमोजिम भएको निर्णयमा चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले त्यसको जानकारी पाएको पैंतिस दिनभित्र सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ।

७. संस्था दर्ता गर्न इन्कार गर्न सकिने:

- (१) देहायको अवस्थामा दर्ता अधिकारीले संस्था दर्ता गर्न इन्कार गर्न सक्नेछ:
- (क) संस्थाको नाम, चिन्ह वा उद्देश्य वा काम कारवाही मुलुकको सार्वभौमिकता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रियता, राष्ट्रिय एकता वा राष्ट्रिय स्वाधीनता प्रतिकूल हुने देखिएमा,
- (ख) संस्थाको नाम, उद्देश्य वा काम कारवाही नेपालको संविधान वा प्रचलित कानून विपरित भएमा वा दफा २१ बमोजिम संस्थाले गर्न नहुने वा गर्न नसक्ने कामसँग सम्बन्धित देखिएमा,
- (ग) संस्थाको उद्देश्य वा काम कारवाही सर्वसाधारणको शिष्टता, मर्यादा, सदाचार वा सार्वजनिक नैतिकता प्रतिकूल भएको देखिएमा,
- (घ) संस्थाको नाम संस्था दर्ताको लागि दफा ६ बमोजिम निवेदन दिनुभन्दा अघि नै दर्ता भइसकेको अन्य कुनै संस्थाको नामसँग हुबहु मिलेको वा त्यस्तो संस्थाको नामलाई भ्रम पार्ने वा द्विविधा पार्ने प्रकृतिको भएमा,
- (ङ) दफा ६ को उपदफा (४) बमोजिमको थप कागजात वा विवरण उपलब्ध नगराएमा।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको कुनै अवस्था उत्पन्न भएको कारणले संस्था दर्ता गर्न नसकिने भएमा दर्ता अधिकारीले सोको कारण खुलाई त्यस्तो अवस्थामा सुधार गरी विधानको मस्यौदा पेश गर्न पन्ध्र दिनको समय दिनेछ र सो बमोजिम सुधार गरेको विवरण पेश गरेमा दर्ता अधिकारीले संस्था दर्ता गर्नु पर्नेछ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिमको विवरण पेश नभएमा त्यस्तो निवेदन स्वतः निष्क्रिय हुनेछ।

८. संस्था दर्ताको प्रमाणपत्र:

- (१) दफा ६ को उपदफा (३) वा दफा ७ को उपदफा (२) बमोजिम दर्ता अधिकारीले संस्था दर्ता गर्न निर्णय गरेमा निवेदकले तोकिए बमोजिमको संस्था दर्ता दस्तुर बुझाउनु पर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको दस्तुर बुझाएमा दर्ता अधिकारीले संस्था दर्ता गरी तोकिएको ढाँचामा संस्था दर्ताको प्रमाणपत्र र निजले प्रमाणित गरेको एक प्रति विधान निवेदकलाई फिर्ता दिनु पर्नेछ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम प्राप्त प्रमाणपत्र देखिने गरी संस्थाको कार्यालयमा राख्नु पर्नेछ।
- (४) उपदफा (२) बमोजिम प्रमाणपत्र प्राप्त भएमा संस्था स्थापना भएको मानिनेछ र संस्थाले यस ऐन वा प्रचलित कानून बमोजिम सामाजिक कार्य गर्न वा गराउन सक्नेछ।

९. संस्थाले कानुनी व्यक्तित्व प्राप्त गर्ने:

- (१) यस ऐन बमोजिम दर्ता भएको संस्था कानुनी व्यक्ति सरह हुनेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमका संस्था एक स्वायत्त संस्था हुनेछ र सोही हैसियतमा यस ऐन वा प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त गर्ने अधिकार सुविधा र छुट प्रयोग गर्न जिम्मेवारी र दायित्व निर्वाह गर्न र कर्तव्यको पालना गर्न सक्नेछ।

१०. संस्थाको विधान:

- (१) आफ्नो उद्देश्य सुनिश्चित गरी कार्यान्वयन गर्न, संस्थाको कार्य सम्पादन र आन्तरिक काम कारवाहीलाई संचालन र व्यवस्थापन गर्न प्रत्येक संस्थाको एक विधान हुनेछ।
- (२) विधानमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक संस्था दर्ता भएपछि स्वतः विधान प्रारम्भ भएको मानिनेछ।
- (३) विधान सदस्यहरूको लागि एक बाध्यात्मक लिखत हुनेछ र यसको पालना गर्नु प्रत्येक सदस्यको कर्तव्य हुनेछ।
- (४) विधानको अनुसूचीमा उल्लिखित विषयहरू समावेश भएको हुनु पर्नेछ।
- (५) संस्थाले यो ऐन, प्रचलित कानून तथा विधानको अधीनमा रहि संस्थाको कार्यसम्पादन सम्बन्धी कार्यविधिगत विषयहरू निर्धारण गर्न आवश्यक नियमावली बनाउन सक्नेछ।

११. विधान संशोधन:

- (१) संस्थाको तत्काल कायम रहेको कुल सदस्य मध्ये कम्तीमा दुई तिहाइ सदस्य उपस्थित भएको साधारण सभाको बैठकमा कम्तीमा दुई तिहाई बहुमतबाट विधानको संशोधन पारित हुन सक्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम पारित भएको विधानको संशोधन स्वीकृतिको लागि दर्ता अधिकारी समक्ष तीन महलेसाथ निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ।

- (३) उपदफा (२) बमोजिम पेश भएको संशोधन अध्ययन वा जाँचबुझ गर्दा दफा ७ बमोजिम इन्कार गर्न सकिने प्रकृतिको भएको नदेखिएमा दर्ता अधिकारीले निवेदन प्राप्त भएको २१ दिनभित्र संशोधन स्वीकृत भएको लिखित जानकारी सम्बन्धित संस्थालाई दिनुपर्नेछ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम स्वीकृत भएको संशोधन विधानको अभिन्न अंग हुनेछ र स्वीकृत भएको मितिबाट संशोधित विधान प्रारम्भ हुनेछ।

१२. संस्थाको नवीकरण:

- (१) दफा ८ को उपदफा (२) बमोजिम दर्ता भएको संस्थाको दर्ता प्रमाणपत्र जुन आर्थिक वर्षमा दर्ता भएको हो सोही आर्थिक वर्षको लागि बहाल रहनेछ र त्यसपछि दफा ४० र ४१ को अधीनमा रहि प्रत्येक आर्थिक वर्ष प्रारम्भको कम्तीमा तीन महिना (असोज मसान्त) भित्रमा नवीकरण गराउनु पर्नेछ। तर पहिलो पटक दर्ता भएको संस्था भए दर्ता भएको एक वर्षभित्र नवीकरण गराउन सकिनेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम नवीकरण गराएको प्रमाणपत्र सोही आर्थिक वर्षको लागि मान्य हुनेछ।
- (३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै संस्थाले एकैपटक पाँच आर्थिक वर्षसम्मको लागि नवीकरण गराउन चाहेमा त्यस्तो संस्थाले बढीमा पाँच वर्षको लागि एकमुष्ट नवीकरण दस्तुर भुक्तानी गरी नवीकरण गराउन सक्नेछ।
- (४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यसरी नवीकरण गराएको कारणले मात्र दफा २२ बमोजिमको प्रतिवेदन पेश गर्ने जिम्मेवारीबाट त्यस्तो संस्थाले छुट पाएको मानिने छैन।

परिच्छेद ३

संस्थाको सदस्यता तथा संगठनात्मक स्वरूप

१३. सदस्यता:

- (१) कार्यकारी समितिले विधानको अधीनमा रहि कुनै पनि नेपाली नागरिकलाई संस्थाको देहाय बमोजिमको कुनै सदस्यता वितरण गर्न सक्नेछः
- (क) साधारण सदस्यता
 - (ख) आजीवन सदस्यता
 - (ग) मानार्थ सदस्य
 - (घ) विधानमा व्यवस्था भए बमोजिम अन्य कुनै किसिमको सदस्यता।
- (२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दफा ३१ को उपदफा (१) को खण्ड (ग) वा (च) बमोजिमको संस्था दर्ता गर्नको लागि सो उपदफाले बाधा पुर्याएको मानिने छैन।

- (३) कार्यकारी समितिले संस्थाको साधारण सदस्यता वा सह-सदस्यता वितरण गर्दा विधानको अधीनमा रहि धर्म, वर्ण, जात, जाति, लिङ्ग, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता, स्वास्थ्य स्थिति, वैवाहिक स्थिति, गर्भावस्था, आर्थिक अवस्था, भाषा वा क्षेत्र, वैचारिक आस्था, उत्पत्ति वा यस्तै अन्य कुनै आधारमा भेदभाव गर्न पाइने छैन।
- (४) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि संस्थाको उद्देश्य पूरा गर्न विशेष योगदान पुर्याएको वा पुर्याउन सक्ने कुनै नेपाली विशिष्ट व्यक्तिलाई संस्थाले मानार्थ सदस्यता वितरण गर्न सक्नेछ। तर त्यस्तो सदस्यले साधारण सभामा मतदान गर्न वा कार्यकारी समितिको उम्मेदवार हुन सक्ने छैन।
- (५) संस्थाले यस दफा बमोजिम वितरण गरेको सदस्यताको विवरण अध्यावधिक राख्नु पर्नेछ।
- (६) सदस्यता वितरण तथा मतदान सम्बन्धी अन्य व्यवस्था संस्थाको विधान बमोजिम हुनेछ।

१४. कार्यकारी समिति:

- (१) सदस्यले साधारण सभाबाट आफू मध्येबाट विधानमा व्यवस्था भए बमोजिमको पदाधिकारी तथा सदस्य रहेको कम्तीमा सात जनाको एक कार्यकारी समितिको निर्वाचन गर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि दफा ६ मा व्यवस्था भएको तदर्थ समिति संस्था स्थापना भएपछि स्वतः कार्यकारी समितिमा रूपान्तर हुनेछ र दर्ता भए पश्चात् बढीमा ३ महिना भित्रमा संस्थाको प्रारम्भिक वार्षिक साधारण सभा सञ्चालन गरिसक्नु पर्नेछ। सो अवधि सम्मको लागि तदर्थ समिति नै कार्य समितिको हैसियतमा बहाल रहनेछ।
- (३) यस ऐन वा विधानमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक संस्थाको तर्फबाट गर्नुपर्ने सम्पूर्ण काम, कारवाही उपदफा (१) बमोजिमको कार्यकारी समितिले गर्नेछ र संस्थाको तर्फबाट भएको काम कारवाही प्रति जवाफदेही हुनेछ।
- (४) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यकारी समिति समावेशी प्रकृतिको र त्यसको कम्तीमा एक तिहाई सदस्य महिला हुनु पर्नेछ।
- (५) विधानमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक कार्यकारी समितिका पदाधिकारी र सदस्यको पदावधि निजहरूले पदबहाली गरेको मितिबाट गणना हुने गरी बढीमा तीन वर्षको हुनेछ।
- (६) संस्थाले कार्यकारी समितिको पदाधिकारी र सदस्य वा त्यसमा भएको हेरफेरको विवरण निर्वाचन वा त्यसरी हेरफेर भएको तीस दिन भित्र दर्ता अधिकारी समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।
- (७) कुनै एक संस्थाको कार्यकारी समितिको पदाधिकारी र सदस्य समान उद्देश्य भएको अन्य संस्थाको कार्यकारी समितिको पदाधिकारी रहन सक्ने छैन। तर,

(क) त्यस्तो संस्थाको सदस्य हुन, मतदान गर्न वा संस्थाको अन्य काम, कारवाहीमा सहभागी हुन बाधा पर्ने छैन।

(ख) कुनै कार्यसमितिको पदाधिकारी वा सदस्य भएको कारणले त्यस्तो संस्थालाई प्रतिनिधित्व गर्ने महासंघ वा त्यसको पदाधिकारी हुन बाधा पर्ने छैन।

(८) दर्ता अधिकारीले उपदफा (५) बमोजिमको विवरण आफ्नो अभिलेखमा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ।

(९) कार्यकारी समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि र कार्यकारी समितिको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार विधान तथा विनियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ।

१५. साधारण सभा:

(१) प्रत्येक वर्ष कम्तीमा एकपटक संस्थाको साधारण सभा बस्नु पर्नेछ र त्यस्तो सभालाई वार्षिक साधारण सभा मानिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको साधारण सभामा संस्थाक सदस्यहरू उपस्थित हुन र सभाको बैठकमा सहभागी हुन सक्नेछन्।

(३) वार्षिक साधारण सभा बोलाउने तथा साधारण सभाको कार्यविधि, काम, कर्तव्य र अधिकार यसले सम्पादन गर्ने कामको कार्यविधि तथा त्यस सम्बन्धी अन्य व्यवस्था विधान तथा नियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ।

(४) उपदफा १ बमोजिम वस्ने वार्षिक साधारण सभा आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले बढीमा ६ (छ) महिना भित्रमा बस्नुपर्नेछ।

१६. विशेष साधारण सभा:

(१) विधानमा व्यवस्था भएको अवस्था र शर्तमा संस्थाको विशेष साधारण सभा बस्न सक्नेछ।

(२) विशेष साधारण सभाको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा त्यसको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि विधान तथा विनियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ।

परिच्छेद ४

संस्थाको कार्य सञ्चालन तथा त्यसको नियमन

१७. संस्थाको कार्यक्षेत्र:

(१) संस्थाले कार्य सम्पादन गर्ने भौगोलिक कार्य क्षेत्र विधानमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम भौगोलिक कार्य क्षेत्र उल्लेख गर्दा संस्थाले आफ्नो काम, कारवाही स्थानीय तहको कुनै वडा वा टोल कुन स्तरमा संचालन वा विस्तार गर्ने हो सो कुरा स्पष्ट रूपमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ।

(३) संस्थाले आफ्नो उद्देश्य पूरा गर्न कुनै काम, कारवाही संचालन गर्दा उपदफा (२) मा उल्लेख भएको भौगोलिक कार्य क्षेत्रको सीमा भित्र सीमित रहनु पर्नेछ।

- (४) उपदफा (३) मा जुनसकै कुरा लेखिएको भए तापनि सम्बन्धित कार्यक्षेत्रमा आफ्नो काम, कारबाही संचालन गर्ने अधिकार प्राप्त कुनै संस्थासँग साझेदारीमा काम गर्ने आपसमा सहकार्य गर्न वा त्यस्तो संस्थालाई कुनै किसिमले सहयोग गर्न अर्को कार्यक्षेत्रको लागि अधिकार प्राप्त संस्थालाई बाधा पुर्याएको मानिने छैन।
- (५) यो ऐन प्रारम्भ हुनुअघि दर्ता भई संचालनमा रहेको संस्थाले यो ऐन प्रारम्भ भएको छ महिना भित्र आफ्नो विधान संशोधन गरी कार्यक्षेत्र निर्धारण गर्नु पर्नेछ र त्यसको सूचना दर्ता अधिकारीलाई दिनु पर्नेछ।
- (६) उपदफा (५) बमोजिमको सूचना नदिएमा त्यस्तो संस्थाको कार्यक्षेत्र स्वतः निष्क्रिय हुनेछ।

१८. संस्थाको वर्गीकरण:

- (१) संस्थाले विधान बमोजिम आफ्नो उद्देश्य पूरा गर्दा कुन प्रकृतिको संस्थाको हैसियतमा कार्य सम्पादन गर्ने हो सो कुरा विधानमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि संस्थालाई अन्य कुराको अतिरिक्त देहायको प्रकृतिको रूपमा तोकिए बमोजिम वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ:
- (क) सचेतना प्रवर्द्धन वा जागरण,
 - (ख) अधिकारको पैरवी वा प्रवर्द्धन,
 - (ग) सामाजिक कल्याण वा परोपकार,
 - (घ) सामाजिक सेवा वा सामाजिक परिचालन,
 - (ङ) पर्यावरण वा वातावरण संरक्षण,
 - (च) सामाजिक न्याय,
 - (छ) सामुदायिक विकास,
 - (ज) सुशासन, लोकतन्त्र या लैंगिक न्याय तथा समावेशी विकास,
 - (झ) उपभोक्ता हित र सरोकार संरक्षण
 - (ञ) अध्ययन वा अनुसन्धान,
 - (ट) पेशागत हित प्रवर्द्धन र संरक्षण,
 - (ठ) धार्मिक वा साँस्कृतिक प्रवर्द्धन
 - (ड) विकास निर्माणका आयोजना कार्यान्वयन,
 - (ड) व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्ने,
 - (ण) तोकिए बमोजिमको अन्य प्रकृति।
- (३) संस्थाले आफ्नो विधानमा जुन प्रकृतिको वर्गीकरणमा दर्ता हुँदाको बखत आफूलाई राखेको छ सोही प्रकृतिको उद्देश्यमा सीमित रहि आफ्नो उद्देश्य कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ।

(४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एकभन्दा बढी प्रकृतिको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्नको लागि कुनै संस्था दर्ता भएको भए तोकिए बमोजिमको दस्तुर भुक्तानी गर्नु पर्नेछ।

१९. संस्थाले गर्न सक्ने काम:

- (१) संस्थाले आफ्नो उद्देश्य पूरा गर्न यो ऐन, प्रचलित कानून तथा विधानको अधीनमा रहि आवश्यक काम गर्न सक्नेछ।
- (२) संस्थाले उपदफा (१) बमोजिम उद्देश्यसँग निकटतम सम्बन्ध राख्ने अन्य आवश्यक काम पनि गर्न सक्नेछ।
- (३) उपदफा (१) तथा (२) को प्रतिकुल नहुने गरी संस्थाले खास गरी देहायको काम गर्न बा गराउन सक्नेछ:
 - (क) आफ्नो उद्देश्य कार्यान्वयनका लागि आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गर्न र त्यसको कार्यान्वयन गर्ने,
 - (ख) खण्ड (क) बमोजिमको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आवश्यक स्रोत जुटाउने,
 - (ग) विधानको अधीनमा रहि आफ्नो कार्य क्षेत्रभित्र शाखा कार्यालय खोल्ने र त्यस मार्फत कार्य सम्पादन गर्ने,
 - (घ) संस्थाको बजेट तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने,
 - (ङ) आफ्नो उद्देश्य पूरा गर्नका लागि सदस्यहरूलाई वा स्वयंसेवकलाई परिचालन गर्ने,
 - (च) आफ्नो उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न कर्मचारी, कामदार वा सल्लाहकार नियुक्ति गर्ने र निजहरूको पारिश्रमिक, सुविधा र सेवाका शर्त निर्धारण गर्ने,
 - (छ) संस्थाको चल वा अचल, भौतिक वा अभौतिक र मूर्त वा अमूर्त सम्पत्तिको संरक्षण गर्ने,
 - (ज) आफ्नो उद्देश्य पूरा गर्न आवश्यक पर्ने सामग्री प्रकाशन गर्ने र प्रचार प्रसार गर्ने,
 - (झ) खण्ड (ज) बमोजिमको सामग्री विक्री वितरण गर्ने,
 - (ञ) सामाजिक सचेतना र सामाजिक जागरण प्रवर्द्धन गर्ने,
 - (ट) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था, कुनै व्यक्ति, नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहबाट प्राप्त दान, अनुदान वा सहायता स्वीकार गर्ने,
 - (ठ) नागरिक संस्कृतिको जगेर्ना र प्रवर्द्धन गर्ने,
 - (ड) राष्ट्रिय एकता र सामाजिक सदभाव प्रवर्द्धन गर्ने,
 - (ढ) सामाजिक सेवा र स्वयंसेवी भावनाको प्रवर्द्धन र विस्तार गर्ने,
 - (ण) खण्ड (ग) अन्तर्गत त्यस्ता बुँदाहरू विधानमा उल्लेख नभएको अवस्थामा भने सो अघि दर्ता अधिकारीबाट स्वीकृति लिनु पर्ने छ।

(४) संस्थाले उपदफा (३) को खण्ड (च) बमोजिम कर्मचारी नियुक्ति गर्दा खुला प्रतिस्पर्धाबाट गर्नु पर्नेछ। तर कुनै खास काम गर्न एक वर्षभन्दा कम अवधिका लागि नियुक्त गर्दा खुला प्रतिस्पर्धा गराउनु अनिवार्य हुने छैन।

२०. अनुमति प्राप्त गर्नु पर्ने:

- (१) संस्थाले दफा १९ बमोजिम आफ्नो उद्देश्य पूरा गर्न वा उद्देश्य पूरा गर्न सम्पादन गर्न सक्ने अन्य काम गर्न प्रचलित कानून बमोजिम कुनै अधिकारी वा निकायको छुट्टै अनुमतिपत्र वा इजाजतपत्र लिनुपर्ने रहेछ भने संस्था दर्ता भएको वा विधान स्वीकृत भएको कारणले मात्र संस्थाले त्यस्ता उद्देश्य पूरा गर्न वा उद्देश्य पूरा गर्न सम्पादन गर्ने अन्य काम गर्न स्वतः त्यस्ता अनुमतिपत्र वा इजाजतपत्र प्राप्त गरेको मानिने छैन।
- (२) संस्था दर्ता नगरी वा अनुमतिपत्र वा इजाजतपत्र नलिई कुनै पनि काम कारबाहीहरू संचालन गर्न पाउने छैन।

२१. संस्थाले गर्न नहुने र गर्न नसक्ने काम:

- (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसकै कुरा लेखिएको भएतापनि संस्थाले देहायको कुनै काम गर्न वा गराउन हुँदैन:
 - (क) नेपालको सार्वभौमसत्ता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रियता वा स्वाधीनतामा खलल पार्ने,
 - (ख) मुलुकको विरुद्ध जासुसी गर्ने वा गराउने,
 - (ग) संस्थाको जानकारीमा आएको राष्ट्रिय गोपनीयता भङ्ग गर्ने,
 - (घ) नेपालको सुरक्षामा आँच पुर्याउने गरी कुनै विदेशी राज्य, सङ्गठन वा प्रतिनिधिलाई सहयोग गर्ने,
 - (ङ) कानून विपरितका राज्यद्रोह हुने,
 - (च) सङ्घीय इकाई बीचको सुसम्बन्ध खलल पार्ने,
 - (छ) जातीय या साम्प्रदायिक विद्वेष फैलाउने,
 - (ज) विभिन्न जात, जाति, धर्म र सम्प्रदाय बीचको सुसम्बन्धमा खलल पार्ने,
 - (झ) हिंसात्मक कार्य गर्न दुरुत्साहन दिने वा हिंसाको प्रचार प्रसार गर्ने वा गराउने।
- (२) उपदफा (१) मा उल्लेख भएको कामको अतिरिक्त संस्थाले देहायको काम गर्न सक्ने छैन:
 - (क) सार्वजनिक नैतिकताको प्रतिकुल हुने कुनै काम गर्ने वा गराउने,
 - (ख) कुनै व्यापार, व्यवसाय वा पेशा संचालन गर्ने वा मुनाफा कमाउने वा मुनाफा वितरण गर्ने कुनै काम गर्ने वा गराउने,

स्पष्टीकरण: संस्थाले आफ्नो कोषको रकम बैंकमा जम्मा गरेको वा तत्काल संस्थालाई आवश्यक नपर्ने रकम कुनै लगानी गरेको वा यस ऐन बमोजिम सार्वजनिक कल्याणको लागि कुनै परियोजना कार्यान्वयन गरेको कारणबाट प्राप्त गर्ने मनासिव प्रतिफललाई व्यापार वा मुनाफा कमाएको मानिने छैन।

- (ग) दलगत र राजनीतिक काम, कारवाही संचालन गर्ने वा कुनै दलको पक्ष वा विपक्षमा प्रचार प्रसार गर्ने वा गराउने,
- (घ) उपदफा (१) मा लेखिएकोमा बाहेक प्रचलित कानून प्रतिकुल हुने अन्य कुनै काम गर्ने वा गराउने।
- (३) उपदफा (२) को खण्ड (ख) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कानून बमोजिम लघुवित्त कार्यक्रम संचालन गर्न अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट अनुमति प्राप्त संस्थालाई त्यस्तो कार्यक्रम संचालन गर्न बाधा पर्ने छैन।
- (४) संस्थाले वा संस्थाको तर्फबाट उपदफा (१) वा (२) बमोजिमको कुनै काम गरेको भएमा त्यस्तो काम जुन व्यक्तिले गरेको हो सोही व्यक्ति र त्यस्तो व्यक्ति पहिचान हुन नसकेमा सम्बन्धित संस्थाको कार्यकारी समितिको पदाधिकारी जिम्मेवार रहने छन्।
- (५) उपदफा (१) वा (२) बमोजिमको कुनै काम संस्था भित्र वा संस्थाका पदाधिकारी वा कर्मचारीले गरेको कुरा संस्थालाई जानकारी भएपछि सम्बन्धित संस्थाले त्यस्तो कामको सम्बन्धमा अधिकार प्राप्त अधिकारीलाई जानकारी गराई सम्बन्धित पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई कारवाही गरेको रहेछ भने त्यस्तो काम सम्बन्धित संस्थाले गरेको मानिने छैन।

२२. वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने:

- (१) संस्थाले प्रत्येक आर्थिक वर्ष प्रारम्भ भएको तीन महिनाभित्र अघिल्लो आर्थिक वर्षमा त्यस्तो संस्थाले सञ्चालन गरेको काम, कारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन दर्ता अधिकारी समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रतिवेदनमा अन्य कुराको अतिरिक्त देहायको विवरण उल्लेख वा संलग्न गर्नु पर्नेछ:
- (क) संस्थाले संचालन गरेको कार्यक्रम वा परियोजनाको विवरण,
 - (ख) खण्ड (क) बमोजिमको कार्यक्रम वा परियोजना संचालन गर्दा लागेको रकम तथा त्यसको स्रोत,
 - (ग) खण्ड (क) बमोजिमको कार्यक्रम वा परियोजनाको संचालनबाट प्राप्त लाभ, लाभग्राहीको विवरण,
 - (घ) संस्थामा संलग्न कर्मचारी र कामदार,
 - (ङ) संस्थाको आर्थिक प्रतिवेदन,
 - (च) अन्य आवश्यक विवरण।

परिच्छेद ५

विदेशी तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था

२३. अनुमति पत्र प्राप्त गर्नु पर्ने:

- (१) यस गाउँपालिकाभित्र स्वयंले वा स्थानीय संघ संस्थासँगको साझेदारीमा काम गर्न वा कुनै परियोजना सञ्चालन गर्न चाहने कुनै पनि विदेशी नागरिक एवम् अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाले नेपाल सरकारको

स्वीकृति लिईसकेको हो भने त्यस्तो व्यक्ति वा संस्थालाई गाउँपालिकाभित्र कार्य गर्न वा परियोजना संचालन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्नेछ। तर सो को पूर्व जानकारी अधिकार प्राप्त अधिकारीलाई गराउनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख भएता पनि त्यस्तो व्यक्ति वा संस्थाले कार्यक्रम संचालन गर्नुपूर्व देहायको विवरण तथा कागजात सहित तोकिएको ढाँचामा दर्ता अधिकारी समक्ष निवेदन पेश गर्नुपर्नेछ।

(क) सम्बन्धित संस्था कुन मलुकमा दर्ता भएको हो, सो को विवरण,

(ख) सम्बन्धित संस्थाको विधान र त्यसको नेपाली भाषामा गरिएको आधिकारिक अनुवाद,

(ग) काम गर्न चाहेको भौगोलिक क्षेत्र,

(घ) गर्न चाहेको काम वा सञ्चालन गर्न चाहेको परियोजना र त्यसको लागि अनुमानित वार्षिक बजेट रकम,

(ङ) खण्ड (घ) बमोजिमको काम गर्न वा परियोजना संचालन गर्न आवश्यक बजेट रकम र त्यसको स्रोत,

च) सहकार्य गर्न प्रस्ताव गरिएको गाउँपालिका भित्रको संस्थाको विवरण।

(३) उपदफा (२) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा दर्ता अधिकारीले यसको अध्ययन र जाँचबुझ गरी निवेदन प्राप्त भएको बढीमा ३० दिनभित्र निवेदन गर्ने विदेशी नागरिक वा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था तथा नेपालको प्रचलित कानून बमोजिम अन्य स्थानीय तहहरूमा स्थायी ठेगाना रहि दर्ता भएका गैरनाफामूलक संस्थाहरूलाई यस गाउँपालिकामा कुनै काम गर्न वा परियोजना सञ्चालन गर्न अनुमति दिन सकिने वा नसकिने सो सम्बन्धमा निर्णय गर्न देहायको समिति समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

संयोजक — गाउँपालिका अध्यक्ष

सदस्य — गाउँपालिका उपाध्यक्ष

सदस्य - प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सदस्य - परियोजना सञ्चालन हुने सम्बन्धित वडाको अध्यक्ष

सदस्य - परियोजना सम्बन्धित विषयगत शाखाको प्रमुख

सदस्य सचिव — सामाजिक विकास समितिको सदस्य सचिव

(४) उपदफा (३) बमोजिम निर्णय गर्दा समितिले त्यस्तो संस्थालाई अनुमति दिन नसकिने भएमा दर्ता अधिकारीले त्यसको कारण खुलाई सम्बन्धित संस्थालाई लिखित रूपमा जानकारी दिनु पर्नेछ।

(५) उपदफा (३) बमोजिम समितिले अनुमति दिन सकिने गरी निर्णय गरेमा दर्ता अधिकारीले तोकिएको ढाँचामा अनुमतिपत्र प्रदान गर्नु पर्नेछ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम अनुमतिपत्र प्रदान गर्दा दर्ता अधिकारीले मनासिव शर्त तोक्न सक्नेछ र त्यस्तो शर्त पालना गर्नु सम्बन्धित निवेदक व्यक्ति वा संस्थाको कर्तव्य हुनेछ।

- (७) यस दफा बमोजिम अनुमतिपत्र प्राप्त गर्न निवेदक व्यक्ति वा संस्थाले तोकिएको रकम अनुमतिपत्र दस्तुर बापत बुझाउनु पर्नेछ।
- (८) यस दफामा अन्यत्र जनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विदेशी नागरिक वा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था वा त्यस्तो संस्थाको प्रतिनिधि, पदाधिकारी वा कर्मचारीले नेपालमा कार्यसम्पादन गर्दा यो ऐन र प्रचलित कानूनको पालना गर्नु पर्नेछ।
- (९) विदेशी नागरिक वा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाले आफ्नो कार्यसम्पादन पूरा गरेको वा अन्य कुनै कारणले यस गाउँपालिकाभित्र काम गर्न नसक्ने अवस्था भएमा त्यस्तो संस्थाको यस गाउँपालिकामा रहेको चल र अचल सम्पत्ति सम्बन्धित पक्षसँग भएको सम्झौतामा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक गाउँपालिकामा हस्तान्तरण हुनेछ।

२४. स्थानीय संस्थासँग साझेदारी गर्नुपर्ने:

- (१) यस गाउँपालिकाभित्र कुनै काम गर्ने वा परियोजना संचालन गर्ने विदेशी नागरिक वा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाले यस गाउँपालिकामा दर्ता भएको कुनै पनि संस्थासँग साझेदारीमा वा त्यस्ता संस्थालाई सहभागी गराई त्यस्तो काम गर्नु वा परियोजना संचालन गर्नु पर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि संस्था छनौट गर्दा प्रतिस्पर्धात्मक हुने गरी तोकिए बमोजिमको कार्यविधि पूरा गर्नु पर्नेछ।
- (३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुराहरू उल्लेख भएता पनि यस गाउँपालिकाभित्र सक्रिय रहेका संस्थाहरू आफैले विदेशी नागरिक वा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थासँग प्रत्यक्ष सम्पर्कमा रहि कोष तथा अनुदान रकम प्राप्त गरी कार्यक्रम संचालन गर्न यस ऐनले बाधा पर्नेछैन।

२५. परियोजना सम्झौता गर्ने:

- (१) विदेशी नागरिक वा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाले गाउँपालिकाभित्र कुनै परियोजना कार्यान्वयन गर्नुपर्ने भएमा तोकिए बमोजिम गाउँपालिकासँग परियोजना सम्झौता गर्नुपर्ने छ।

२६. बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत रकम ल्याउनु पर्ने:

- (१) दफा २३ को उपदफा (५) बमोजिम अनुमति प्राप्त गरेको संस्थाले बागमती गाउँपालिकाभित्र काम गर्ने वा परियोजना कार्यान्वयन गर्ने प्रयोजनका लागि नेपालमा रकम ल्याउँदा बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत हस्तान्तरण वा भुक्तानी हुने गरी ल्याउनु पर्नेछ।

- (२) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि संस्थाले उपदफा (१) अमोजिम नेपालमा ल्याएको रकमको विदेशी मुद्रामा खाता संचालन गर्न सक्नेछ।

२७. नेपाली मानव संसाधन उपयोग गर्नुपर्ने:

- (१) दफा २३ को उपदफा (५) बमोजिम बागमती गाउँपालिकामा कुनै काम वा कुनै परियोजना संचालन गर्ने संस्थाले त्यस्तो काम गर्दा वा परियोजना संचालन गर्दा आवश्यक हुने विशेषज्ञ, कर्मचारी, सल्लाहकार वा कामदार नेपाली नागरिकलाई नियुक्ति गर्नु पर्नेछ र कार्यक्रम संचालनार्थ आवश्यक पर्ने मानव संसाधन नियुक्ति गर्दा यस गाउँपालिका भित्रका नागरिकाहरूलाई पहिलो प्राथमिकता प्रदान गर्नुपर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम नियुक्ति गर्दा स्थानीय स्तरको समाचार पत्रमा तथा सूचना प्रकाशन गरी कम्तीमा ७ दिन र बढीमा ३५ दिनको समय दिई विज्ञापन गरी आहवान गर्नु पर्नेछ। यसबाट पनि उपयुक्त विशेषज्ञ वा कर्मचारीहरू स्थानीय स्तरबाट उपलब्ध हुन नसकेमा त्यसको सबुद र प्रमाण सहित अन्य स्थानको नेपाली नागरिकहरूलाई नियुक्ति प्रदान गर्न सक्नेछ।
- (३) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दफा २३ को उपदफा (५) बमोजिम नेपालमा काम गर्न अनुमति प्राप्त संस्थाको आवासीय वा नेपाल कार्यालयका प्रतिनिधिको रूपमा एक जना विदेशी नागरिकलाई नेपाल सरकारले संस्थामा काम गर्ने अनुमति प्रदान गरे बमोजिम हुनेछ।

परिच्छेद ६

आर्थिक सहयोग सम्बन्धी व्यवस्था

२८. आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्न अनुमति प्राप्त गर्नु पर्ने:

- (१) कुनै कार्यक्रम संचालन वा परियोजना कार्यान्वयन गर्न विदेशी नागरिक, विदेशी सरकार वा निकाय, अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाबाट वस्तुगत, प्राविधिक, आर्थिक वा अन्य कुनै सहयोग वा अनुदान प्राप्त गर्न चाहने संस्थाले देहायका विवरण खुलाइ स्वीकृतिको लागि दर्ता अधिकारी समक्ष तोकिएको ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ:
- (क) संस्थाको दर्ता मिति र त्यसको संक्षिप्त विवरण,
- (ख) संस्थाका मुख्य उद्देश्यहरू,
- (ग) संचालन गर्न वा कार्यान्वयन गर्न प्रस्ताव गरिएको कार्यक्रम या परियोजना,
- (घ) कार्यक्रम संचालन वा परियोजना कार्यान्वयन गर्न आवश्यक हुने रकम,
- (ङ) कार्यक्रम संचालन वा परियोजना कार्यान्वयन गर्नको लागि सहयोग प्रदान गर्ने विदेशी नागरिक तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाको विवरण।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा दर्ता अधिकारीले गाउँ कार्यपालिकासँग समन्वय गरी निवेदन प्राप्त भएको १५ दिनभित्र स्वीकृति दिनु पर्ने मनासिव देखिएमा स्वीकृति प्रदान गर्नेछ।

२९. प्रयोजन बमोजिम रकम खर्च गर्नु पर्ने:

- (१) संस्थाले जुन प्रयोजनको लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह, विदेशी सरकार वा नेपाल स्थित विदेशी नियोग, अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय संस्था वा विदेशी नागरिक एवम् अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाबाट रकम प्राप्त गरेको हो सोही प्रयोजनको लागि खर्च गर्नु पर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम खर्च गरेको विवरणको एक प्रति प्रतिवेदन दर्ता अधिकारीलाई दिनु पर्नेछ।

परिच्छेद-७**दर्ता अधिकारी तथा त्यसको काम, कर्तव्य र अधिकार****३०. दर्ता अधिकारीका कार्यालय:**

- (१) दर्ता अधिकारीको कार्यालय भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयलाई मानिनेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको दर्ता अधिकारीको अतिरिक्त निजलाई सहयोग गर्न सहायक अधिकारी र अन्य आवश्यक कर्मचारीहरू तथा अन्य साधन र स्रोत गाउँपालिकाले उपलब्ध गराउनेछ।

३१. दर्ता अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार:

- (१) यस ऐनमा अन्यत्र लेखिएको काम, कर्तव्य र अधिकारको अतिरिक्त दर्ता अधिकारीको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ।
 - (क) संस्थाको सञ्चालन, नियमन र व्यवस्थापनलाई सहजीकरण गर्ने,
 - (ख) संस्थाको संचालन र व्यवस्थापनको सम्बन्धमा बागमती गाउँपालिका र सामाजिक संस्थाविच समन्वय गर्न सहयोग गर्ने,
 - (ग) संस्थालाई प्रचलित कानुन बमोजिम उपलब्ध हुने सुविधाको सहज पहुँच सुनिश्चित गर्न सहयोग गर्ने,
 - (घ) सामाजिक संस्थाको दर्ता, संचालन, नियमन र व्यवस्थापनका सम्बन्धमा समय समयमा गर्नुपर्ने नीतिगत, संस्थागत र कानुनी सुधारका सम्बन्धमा गाउँ कार्यपालिकालाई सुझाव दिने,
 - (ङ) कार्यक्रम संचालन, परियोजना कार्यक्रम वा कार्य क्षेत्रको सम्बन्धमा संस्था बीच विवाद उत्पन्न भएमा त्यसको मेलमिलाप गराउने वा विवाद समाधानका लागि मध्यस्थता गर्ने,
 - (च) तोकिए बमोजिमको अन्य कार्य गर्ने वा गराउने।
- (२) दर्ता अधिकारीले आफूले सम्पादन गरेको काम, कारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ६ महिनाभित्र गाउँ कार्यपालिका समक्ष पेश गर्नेछ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिमको प्रतिवेदनमा अन्य कुराको अतिरिक्त देहायको विवरण उल्लेख गर्नु पर्नेछ:
 - (क) गाउँपालिकामा दर्ता भई वा यस ऐन अगावै दर्ता भई गाउँपालिकाको स्वीकृति लिई संचालनमा रहेका कुल संस्थाको विवरण,

- (ख) गाउँपालिकाभित्र कार्यरत कुल विदेशी नागरिक तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाको विवरण र सो को अनुदानमा संचालित स्थानीय संस्थाहरूको विवरण,
- (ग) खण्ड (क) र (ख) बमोजिमको संस्थामा संलग्न मानव संसाधनको विवरण,
- (घ) खण्ड (क) र (ख) बमोजिमको संस्थाको कुल वित्तीय कारोबारको विवरण,
- (ङ) संस्थाको नियमन गर्न दर्ता अधिकारीले गरेको काम, कारवाहीको विवरण,
- (च) प्रतिवेदनले समेटेको आर्थिक वर्षभित्र निलम्बन वा खारेज गरिएको संस्थाको विवरण,
- (छ) संस्थाका काम कारवाहीलाई प्रभावकारी र पारदर्शी बनाउन र संस्थाको दीगोपना सुनिश्चित गर्न स्थानीय तहले गर्नुपर्ने नीतिगत, कानुनी र संस्थागत सुधारका विवरण,
- (ज) अन्य आवश्यक विवरण।
- (४) गाउँ कार्यपालिकाले उपदफा (३) बमोजिम प्राप्त भएको प्रतिवेदनलाई जानकारीका लागि गाउँपालिकाको संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन समिति मार्फत गाउँ सभामा पेश गर्नेछ।

३२. निर्देशन दिन सक्ने:

- (१) दर्ता अधिकारीले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावलीको अधीनमा रहि आफूले दर्ता गरेका संस्थाको काम कारवाहीलाई मर्यादित, पारदर्शी, समाजसेवी वा कल्याणकारी बनाई यसको दीगोपनलाई सुनिश्चित गर्न समय समयमा लिखित निर्देशन दिन सक्नेछ।

३३. आचारसंहिता:

- (१) कार्यकारी समितिले सम्बन्धित संस्थाका प्रकृति अनुसार कार्यकारी समितिको पदाधिकारी वा सदस्यले पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिता बनाइ लागू गर्नुपर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको आचारसंहिता पालना गर्नु सम्बन्धित पदाधिकारी, सदस्य वा संस्थाको कर्तव्य हुनेछ।
- (३) दर्ता अधिकारीले समय समयमा संस्था प्रवन्ध समितिका पदाधिकारी वा सदस्यले उपदफा (१) बमोजिमका आचारसंहिता पालना गरे नगरेको अनुगमन गर्न वा गराउन सक्ने छ।

३४. अनुगमन गर्ने:

- (१) दर्ता अधिकारीले यस ऐन बमोजिम संस्था संचालन भए वा नभएको आफैं वा कुनै विशेषज्ञ नियुक्त गरी अनुगमन गर्न वा गराउन सक्नेछन्।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम अनुगमन गर्दा वा गराउँदा अनुगमन गर्ने अधिकारीले सम्बन्धित संस्थाबाट आवश्यक कागजात र विवरण माग गर्न सक्नेछ र त्यस्ता कागजात वा विवरण उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित संस्थाको कर्तव्य हुनेछ।

परिच्छेद-८

संस्थाको कोष, लेखा, लेखापरीक्षण तथा सम्पत्तिको व्यवस्थापन

३५. संस्थाको कोष:

- (१) आफ्नो उद्देश्य पूरा गर्नका लागि आवश्यक कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन गर्न वा काम कारबाही गर्न वा गराउन संस्थाका एक छुट्टै कोष हुनेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा देहायका रकम जम्मा हुनेछन्
 - (क) सदस्यता शुल्क वा सदस्यता नवीकरण शुल्क बापत प्राप्त रकम,
 - (ख) संस्थाले उत्पादन गरेका कुनै प्रकाशनको बिक्रीबाट प्राप्त रकम,
 - (ग) संस्थालाई तत्काल आवश्यक नभएको रकम लगानीबाट प्राप्त प्रतिफल बापतका रकम,
 - (घ) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तह वा अन्य कुनै सरकारी संस्थाबाट कुनै किसिमले प्राप्त गरेको रकम,
 - (ङ) कुनै कम्पनी वा संगठित संस्थाबाट सामाजिक जिम्मेवारी अन्तर्गत खर्च गर्न प्राप्त हुन सक्ने रकम,
 - (च) विदेशी व्यक्ति वा संस्था वा विदेशी सरकार वा अन्तर्राष्ट्रिय निकायबाट प्राप्त रकम,
 - (छ) कुनै व्यक्ति वा संस्थाबाट अन्य कुनै किसिमबाट प्राप्त रकम।
- (३) संस्थाले उपदफा (१) को खण्ड (च) बमोजिमको रकम प्राप्त गर्नु अघि दर्ता अधिकारी मार्फत गाउँ कार्यपालिकाको सिफारिसमा समाज कल्याण परिषद् वा नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति प्राप्त गर्नुपर्नेछ। यदि सो निकायले नै समाज कल्याण परिषद् वा अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृति लिइसकेको भएमा समाज कल्याण परिषद्लाई जानकारीमात्र गराए पुग्नेछ।
- (४) संस्थाले उपदफा (३) बमोजिमको रकम प्राप्त गर्दा बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत रकम हस्तान्तरण गरी प्राप्त गर्नु पर्नेछ।
- (५) संस्थाले कुनै व्यक्तिलाई एक पटकमा दश हजार रुपैयाँ भन्दा बढी रकम भुक्तानी गर्दा वा कुनै व्यक्ति वा संस्थाबाट सो रकम प्राप्त गर्दा बैंक चेक वा बैकिङ्ग हस्तान्तरण प्रणाली मार्फत गर्नुपर्नेछ।
- (६) उपदफा (२) को खण्ड (ङ) बमोजिमको रकम प्राप्त गर्दा तोकिए बमोजिम स्वीकृत कार्यक्रम वा परियोजनाको आधारमा प्राप्त गर्न सक्नेछ।

३६. कोषको खाता सञ्चालन:

- (१) संस्थाले दफा ३५ को उपदफा (१) बमोजिमको रकम कुनै बैंकमा खाता खोली जम्मा गर्नु पर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको खाता विधानमा व्यवस्था भए बमोजिम वा कार्यकारी समितिको निर्णय बमोजिम त्यस्ता समितिका कम्तीमा दुई जना पदाधिकारीको संयुक्त दस्तखतबाट संचालन गर्नुपर्नेछ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिम रकम जम्मा गरी प्राप्त गरेको प्रतिफललाई मुनाफा प्राप्त गरेको मानिने छैन।

३७. संस्थाको लेखा:

- (१) संस्थाले आफ्नो आर्थिक कारोबारका विवरण पारदर्शी ढंगबाट कायम राख्न आवश्यक खातावही र श्रेस्ता राख्नु पर्नेछ र त्यस्ता खाता विद्युतीय माध्यम वा स्वरूपमा पनि राख्न सकिनेछ।
- (२) कार्यकारी समितिले उपदफा (१) बमोजिमको खातावही र श्रेस्ताको विवरण कम्तीमा पन्ध्र दिनको अवधि भित्र सदस्यहरूले हेर्न पाउनेगरी प्रत्येक आर्थिक वर्षका लागि समय निर्धारण गरी सदस्यहरूलाई सूचना गर्नु पर्नेछ।
- (३) संस्थाको रकम हिनामिना भएमा वा कुनै उजुरी परेमा दर्ता अधिकारीले कुनै पनि बखत संस्थाको लेखा, खातावही, श्रेस्ता निरीक्षण गर्न वा गराउन सक्नेछ।

३८. लेखापरीक्षण:

- (१) संस्थाको साधारण सभाबाट नियुक्त लेखा परीक्षकले दफा ३७ बमोजिम राखेको लेखाको लेखापरीक्षण गर्नु पर्नेछ र प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले ३ महिनाभित्र दफा २२ बमोजिम पेश गर्ने प्रतिवेदनमा लेखापरीक्षणको प्रतिवेदन समेत पेश गर्नु पर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको अवधिभित्र कुनै संस्थाले लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पेश नगरेको उजुरी प्राप्त भएमा वा संस्थाको रकम वा सम्पत्ति हिनामिना भएको कुनै उजुरी परेमा वा दर्ता अधिकारीलाई कुनै स्रोतबाट जानकारी प्राप्त भएमा दर्ता अधिकारीले त्यस्तो संस्थाको अतिरिक्त लेखापरीक्षण गराउन सक्नेछ र त्यसरी लेखापरीक्षण गर्ने लेखापरीक्षकले दर्ता अधिकारी र सम्बन्धित कार्यकारी समितिलाइ प्रतिवेदन बुझाउनेछ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम लेखापरीक्षण गराउँदा लागेको खर्च सम्बन्धित संस्थाले व्यहोर्नु पर्नेछ।
- (४) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि वार्षिक पचास हजार रुपैयाँ भन्दा कम रकमको कारोबार गर्ने संस्थाले चाहेमा लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने छैन र त्यस्ता संस्थाले आय व्ययको विवरण दफा २२ बमोजिम दर्ता अधिकारी समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ तर उक्त आर्थिक प्रतिवेदन संस्थाको कार्य समिति मार्फत स्वीकृत भएको हुनुपर्नेछ।

३९. सम्पत्तिको व्यवस्थापन:

- (१) संस्थाले आफ्नो चल, अचल, भौतिक, अबैतक वा मूर्त वा अमूर्त सम्पत्तिको विवरण सहितको लगत अद्यावधिक रूपमा राख्नु पर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम राखिएको लगत विवरण सदस्यको निरीक्षणको लागि प्रत्येक वर्ष कम्तीमा पन्ध्र दिनको सूचना दिई कम्तीमा पन्ध्र दिनको लागि खुला गर्नुपर्नेछ।

- (३) उपदफा (१) बमोजिमको लगत कार्यकारी समितिका प्रतिवेदन सहित वार्षिक साधारण सभामा पेश गर्नु पर्नेछ।
- (४) संस्थाले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति खरिद गरी प्राप्त गर्न र उपभोग गर्न सक्नेछ।
- (५) संस्थाले आफ्ले खरिद गरी उपभोग गरिरहेको चल अचल सम्पत्तिहरू बेचबिखन गर्न पाउने छ, तर यस्तो सम्पत्तिहरू कुनै सरकारी, गैरसरकारी, सार्वजनिक वा अन्य सामाजिक संस्थाहरूलाई हस्तान्तरण वा बिक्री वितरण गर्नुअघि गाउँपालिकाको अधिकारीलाई जानकारी गराउनुपर्ने छ।

परिच्छेद-९

निलम्बन तथा विघटन

४०. संस्था वा पदाधिकारीको निलम्बन:

- (१) देहायको अवस्थामा देहायका अवधिका लागि कुनै संस्था स्वतः निलम्बन भएको मानिनेछ:
- (क) कुनै संस्थाले दफा १२ बमोजिम संस्था नवीकरण नगराएमा नवीकरण गराउनु पर्ने अन्तिम म्याद समाप्त भएको मितिले १ वर्ष अवधिसम्म,
- (ख) कुनै संस्थाले दफा २२ बमोजिम पेश गर्नुपर्ने वार्षिक प्रतिवेदन पेश नगरेमा त्यस्तो प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने अन्तिम म्याद समाप्त भएको मितिले सोही आर्थिक वर्षको अन्तिम दिनसम्मको अवधिमा नबढाई त्यस्तो प्रतिवेदन पेश नगरेसम्म।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम अवस्था उत्पन्न भई संस्था निलम्बन भएमा सम्बन्धित संस्थाले सो सम्बन्धमा यथाशीघ्र दर्ता अधिकारीलाई जानकारी दिनु पर्नेछ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिम निलम्बन भएको संस्थाले निलम्बनको अवधिभित्र नवीकरण गराएमा वा वार्षिक प्रतिवेदन पेश गरेमा नवीकरण गराएको वा प्रतिवेदन पेश गरेको मितिबाट स्वतः निलम्बन अन्त्य हुनेछ।
- (४) कार्यकारी समितिको कुनै पदाधिकारी वा सदस्यले दफा २१ को उपदफा (१) बमोजिमको कुनै काम गरेको कारणले त्यस्ता पदाधिकारी वा सदस्यको विरुद्ध कानून बमोजिम मुद्दा दायर भएमा वा प्रचलित कानून बमोजिम निज थुनामा रहेको अवधिभर निज स्वतः निलम्बन हुनेछ।
- (५) उपदफा (१) बमोजिम संस्था निलम्बन भएमा निलम्बन फुकुवा हुनका लागि गर्नुपर्ने आवश्यक काम बाहेक अन्य कुनै काम गर्न सक्ने छैन।

४१. संस्थाको विघटन:

- (१) देहायको अवस्थामा दर्ता अधिकारीले संस्था विघटन गर्ने आदेश दिन सक्नेछ:
- (क) विधान बमोजिम साधारण सभाबाट संस्था विघटन गर्ने प्रस्ताव पारित गरी कार्यकारी समितिले दर्ता अधिकारी समक्ष निवेदन दिएमा,

- (ख) यस ऐन वा विधान बमोजिम संस्थाका उद्देश्य पूरा गर्नका लागि कार्य संचालन गर्न नसकेको कारण देखाई कार्यकारी समितिले संस्था विघटन गर्न दर्ता अधिकारी समक्ष निवेदन दिएमा,
- (ग) दफा ४० को उपदफा (५) बमोजिम संस्था निलम्बनका अवधिभर संस्थाले आफ्नो काम कारवाहीमा सुधार नगरेमा।
- (२) कुनै संस्था वा संस्थाको तर्फबाट वा त्यस्ता संस्थाभिन्न दफा २१ को उपदफा (१) बमोजिमको कसूर वा संगठित अपराध गरेको अदालतबाट ठहर भएमा त्यस्तो संस्था स्वतः विघटन भएको मानिनेछ। तर त्यस्तो कसूर वा अपराध भएको विषयमा सम्बन्धित संस्थाले अधिकार प्राप्त अधिकारीलाई जानकारी दिएमा वा त्यस्ता कसूर वा अपराध गर्ने व्यक्तिलाई मुद्दा दायर हुनुअघि सदस्यबाट हटाएमा त्यस्ता संस्था विघटन हुने छैन।
- (३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिमको कारण उत्पन्न भएमा दर्ता अधिकारीले पन्ध्र दिनको समय दिई संस्था विघटन गर्नु नपर्ने कुनै कारण भए त्यसको स्पष्टीकरण पेश गर्न सम्बन्धित संस्थालाई मौका दिनु पर्नेछ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम पेश गरेको स्पष्टीकरण सन्तोषजनक र मनासिव देखिएमा सम्बन्धित संस्थालाई सुधार गर्ने शर्तमा संस्थालाई आफ्नो उद्देश्य पूरा गर्न काम गर्न दिनेछ।
- (५) उपदफा (३) बमोजिम स्पष्टीकरण पेश नगरेमा वा पेश गरेको स्पष्टीकरण सन्तोषजनक नदेखिएमा दर्ता अधिकारीले त्यस्तो संस्था विघटन गर्न आदेश दिनेछ।
- (६) यस दफा बमोजिमको संस्था विघटनको आदेशमा चित्त नबुझ्ने संस्थाले सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ।

४२. संस्था विघटनको परिणाम:

- (१) दफा ४१ बमोजिम कुनै संस्था स्वतः विघटन भएमा वा दर्ता अधिकारीले त्यस्ता संस्था विघटन गर्ने आदेश दिएमा त्यसरी विघटन भएको संस्थाको सम्पत्ति गाउँपालिकामा स्वतः हस्तान्तरण भएको मानिनेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम हस्तान्तरण भएका सम्पत्तिको स्वामित्व एक वर्षसम्म बागमती गाउँपालिकाले आफ्नो मातहतमा राख्नु पर्नेछ र एक वर्षपछि समान प्रकृतिका उद्देश्य भएको अन्य कुनै स्थानीय संस्थालाई हस्तान्तरण गर्न वा अन्य कुनै कल्याणकारी काममा प्रयोग गर्न सक्नेछ।

परिच्छेद १०

कसूर तथा सजाय, जरिवाना

४३. कसूर तथा सजाय:

- (१) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले देहायको कुनै काम गरेमा यस ऐन बमोजिमको कसूर गरेका मानिनेछ:
- (क) यस ऐन बमोजिम संस्था दर्ताको प्रमाणपत्र प्राप्त नगरी कसैले संस्था स्थापना गरेमा, सदस्यता वितरण गरेमा, संस्थाको काम कारवाही संचालन गरेमा वा कुनै रकम संकलन गरेमा,

- (ख) दफा २३ बमोजिम अनुमतिपत्र प्राप्त नगरी कुनै विदेशी गैरसरकारी संस्था वा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाका तर्फबाट कुनै काम गरेमा,
- (ग) यस ऐन बमोजिम विघटन वा निलम्बन भएको संस्थाको तर्फबाट कुनै काम गरेमा,
- (घ) दफा १३ विपरित विदेशी नागरिकलाई संस्थाको सदस्यता वितरण गरेमा।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमका कसूर गर्न वा गराउने व्यक्तिलाई देहाय बमोजिम सजाय हुनेछः
- (क) खण्ड (क) वा (ग) बमोजिमको कसूर भए दुई हजार पाँच सय रुपैयाँसम्म जरिवाना,
- ख) खण्ड (ख) बमोजिमका कसूर भए दश हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना,
- (ग) खण्ड (घ) बमोजिमको कसूर भए तीन महिनासम्म कैद वा तीस हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजाय। कैद सजाय हुने देखिएमा मुद्दा प्रक्रिया अघि बढाउनका लागि सम्बन्धित जिल्ला सरकारी बकिल कार्यालयमा लेखी पठाउने छ।
- (३) यस दफा बमोजिमका कसूर मानिने कुनै काम प्रचलित कानून बमोजिम पनि कसूर मानिने रहेछ भने त्यस्ता कसूरमा सोही कानून बमोजिम कारवाही गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन।
- (४) उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिमका कसूर गर्ने विदेशी व्यक्तिको प्रवेशाज्ञा रद्द गर्नका लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउनु पर्नेछ।

४४. कसूरको अनुसन्धान:

- (१) दफा ४३ अन्तर्गतका कसूरको अनुसन्धान दर्ता अधिकारी वा निजले तोकेको अधिकृतले गर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमका अधिकृतले त्यस्ता कसूरका अनुसन्धान सम्पन्न गरी आफ्नो राय तथा निष्कर्ष सहित मुद्दा चल्ने वा नचल्ने निर्णय र मुद्दा चलाउन सकिने भए अभियोजनका लागि सम्बन्धित जिल्ला सरकारी बकिल कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ।
- (३) यस ऐन अन्तर्गतको कसुर सम्बन्धी मुद्दाको सुनुवाई, कारवाही र किनारा गर्ने अधिकार सम्बन्धित जिल्ला अदालतलाई हुनेछ।
- (४) यस ऐन अन्तर्गतको कसूर सम्बन्धी मुद्दा गाउँपालिका वादी भई चलाइने छ।

४५. जरिवाना गर्न सक्ने:

- (१) दर्ता अधिकारीले देहायको अवस्थामा सम्बन्धित संस्थालाई पचास हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछः
- (क) दफा ११ विपरीत विधान लागू गरेमा,
- (ख) दफा २० विपरीत अनुमति प्राप्त नगरी कुनै काम गरेमा,
- (ग) दफा ४३ को उपदफा (३) विपरित नेपाल सरकारको अनुमति प्राप्त नगरी रकम प्राप्त गरेमा,
- (घ) दफा ३७ बमोजिम सम्पत्तिको लगत नराखेमा,

- (ड) दफा ३३ बमोजिमको निर्देशन पालना नगरेमा,
 (च) यस ऐन बमोजिम संस्थाले गर्नु पर्ने कुनै काम, नगरेमा वा गर्न नहुने काम गरेमा।
 (२) उपदफा (१) बमोजिम जरिवाना गर्नु अघि दर्ता अधिकारीले तोकिए बमोजिमका कार्यविधि पूरा गर्नु पर्नेछ।

परिच्छेद-११

विविध

४६. सहकार्य गर्न सकिने:

- (१) बागमती गाउँपालिकाले जारी गरेको नीति, कार्यक्रम वा कानुनको सम्बन्धमा सामाजिक जनचेतना प्रवर्द्धन गर्न वा समाज सेवा तथा सामुदायिक सेवामा उत्प्रेरणा गर्न गाउँपालिकाले संस्थासँग सहकार्य वा सार्वजनिक-निजी-साझेदारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ।
 (२) उपदफा (१) बमोजिम गरिने सहकार्य वा सार्वजनिक-निजी-साझेदारीको प्रारूप तथा संस्था छनौट सम्बन्धी कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ।

४७. पुरस्कार सम्मानपत्र वा प्रशंसापत्र दिन सकिने:

- (१) बागमती गाउँपालिकाले गाउँ सभाको सिफारिसमा प्रत्येक वर्ष समाज सेवा वा सामाजिक संस्थाको क्षेत्रमा काम गर्ने व्यक्ति वा सामाजिक संस्थाहरूमध्ये उत्कृष्ट, असाधारण र उल्लेखनीय काम गर्ने व्यक्ति वा संस्थालाई पुरस्कार, सम्मानपत्र वा प्रशंसापत्र प्रदान गर्न सक्नेछ।
 (२) उपदफा (१) बमोजिम प्रदान गरिने पुरस्कार मध्ये एक गाउँपालिकास्तरीय समाजसेवा पुरस्कार र वडा स्तरका समाजसेवा पुरस्कार हुनेछन्।
 (३) पुरस्कार तथा सम्मानपत्र र प्रशंसापत्र प्रदान गर्ने कार्यविधि, पुरस्कारको रकम, छनौट विधि र आधार तथा त्यस सम्बन्धी अन्य कुरा तोकिए बमोजिम हुनेछ।

४८. यस ऐन बमोजिम कार्य सम्पादन गर्न नसक्ने: प्रचलित कानुनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रचलित कानुन बमोजिम कम्पनी वा गुठीका रूपमा दर्ता भएका संस्थाले यस ऐन बमोजिम आफ्नो उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न सक्ने छैन। तर सामूहिक कार्य संचालनार्थ गठन भएका गुठीलाई भने यस ऐन अनुसार कार्य सम्पादन गर्न बाधा पर्नेछैन।

४९. नियम बनाउने: यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न बागमती गाउँपालिकाले आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ।

५०. प्रचलित कानुन बमोजिम मुद्दा चलाउन बाधा नपर्ने: यस ऐन अन्तर्गत गर्न नहुने वा गर्न नसक्ने कुनै काम प्रचलित कानुन बमोजिम फौजदारी कसूर मानिने रहेछ भने त्यस्ता कसूरमा मुद्दा चलाउन यस ऐनले बाधा पुर्याएको मानिने छैन।

५१. खास प्रकृतिको संस्थाका दर्ता तथा संचालन: कुनै खास संस्था वा खास किसिमको संस्थाका दर्ता, संचालन वा नियमनका सम्बन्धमा प्रचलित कानूनमा छुट्टै व्यवस्था भएकोमा यस ऐनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यस्ता संस्थाका दर्ता, संचालन वा नियमनका सम्बन्धमा सोही कानून बमोजिम हुनेछ।
५२. खारेजी र बचाउ: (१) संस्था दर्ता ऐन, २०३४ अन्तर्गत दर्ता भएको संस्था यस ऐन अन्तर्गत दर्ता भए सरह मानिनेछ।
- (२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख भए तापनि यसै गाउँपालिकालाई कार्यक्षेत्र बनाई संस्था दर्ता ऐन, २०३४ अन्तर्गत दर्ता भएको संस्थाहरुले दफा १८ को खण्ड ५ बमोजिम कार्य सञ्चालन वर्गिकरण समेत पुनः स्वीकृति प्राप्त गरेको हुनु पर्नेछ।

आज्ञाले,
ओम बहादुर दर्जी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत